

Než osvobozující výrok hověl by zákonu, i když by se připustilo, že soukromý obžalobce byl oprávněn podati obžalobu vlastním jménem. Jest obecně známo, že soukromý obžalobce Tomáš B. zemřel v první polovici července 1932. Konečný návrh na odsouzení obžalovaného podle obžaloby učinil jeho právní zástupce při hlavním přeličení dne 5. srpna 1932, tedy po smrti soukromého obžalobce. Podle stavu zákonodárství platného v době, kdy byla podána soukromá obžaloba, a podle dotyčné judikatury nejvyššího soudu je pak právo trestního stíhání ryze osobním právem soukromého obžalobce, které zaniká jeho smrtí. Soukromý obžalobce podal obžalobu jak zjištěno jménem vlastním a nikoliv v zastoupení akciové společnosti jako majitelky zlehčovaného podniku. Uhaslo tedy smrtí soukromého obžalobce jeho stíhací právo a nepřislušelo pak ani jeho plnou mocí vykázanému právnímu zástupci právo ve stíhání pokračovati a učiniti po jeho smrti při hlavním přeličení konečný návrh na potrestání. Kdyby byla soukromá obžaloba podána jménem akciové společnosti a plná moc právního zástupce byla podepsána Tomášem B-ou v zastoupení akciové společnosti jako předsedou správní rady, pak arci jeho dřívější úmrtí nemohlo by nic měniti na oprávnění zmocněnce k dalšímu zastupování akciové společnosti v řízení soukromožalobním (srov. r. 2788 sb. n. s.). Zániku práva stíhacího dlužno dbáti z úřední moci. Zmateční stížnost bylo proto jako bezdůvodnou zamítnouti.

Čís. 4895.

S hlediska § 199 a) tr. zák. je podezřelým z účasti na trestném činu, záležejícím ve zpití děvčete nedosáhnuvšího ještě 16 let ve společnosti více mužů a případném jeho tělesném zneužití, každý, kdo jakkoliv spolupůsobil na onom opíjení, znaje jeho konečný účel (právě k tomu cíli).

Pro otázku, zda výpověď osoby, slyšené formálně za svědka má povahu svědectví ve smyslu § 199 a) tr. zák., není rozhodné, zda svědek je sám podezřelý z trestného činu těžšího či jen méně závažného; měl-li příčinu cítiti se obviněným, nezáleží na tom, zda tomu tak bylo měrou více nebo méně intenzivní.

(Rozh. ze dne 8. ledna 1934, Zm II 360/31.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl po ústním líčení zmateční stížnosti obžalovaného Josefa H-e do rozsudku krajského soudu v Olomouci ze dne 11. září 1931, jímž byli obžalovaní uznáni vinnými zločinem podvodu podle §§ 197, 199a) tr. zák.; zrušil napadený rozsudek podle § 290 tr. ř. i ohledně obžalovaného Františka J-y, a zprostil oba obžalované z obžaloby.

Z d ů v o d ů:

Podle ustálené judikatury nejvyššího soudu nelze za svědectví chráněné sankcí § 199 a) tr. zák. pokládati výpověď osoby, byť i formelně vypovídala před soudem jako svědek, o níž vyslychající soudce měl

nebo mohl mítí odůvodněné podezření, že je pachatelem neb účastníkem trestného činu, o němž byla vyslýchána, cítila-li se při výslechu též subjektivně podezřelou, tudíž obviněnou. To ovšem jen, pokud obsah svědeckví týče se vlastní osoby svědka takto z trestného činu podezřelého.

Rozsudek sám zjišťuje, že vyšetřující soudce v trestní věci proti Jaroslavu Š-ovi měl po výslechu Vojtěšky O-ové podezření, že svědek František J., kterého pak vyslýchal, je »na celé věci«, t. j. na trestném skutku spáchaném na Vojtěšce O-ové účasten »více než svědek«, a ohledně Josefa H-e, že tu musel býti subjektivní pocit obviněnosti. Přes to je podrobil výslechu svědeckému, poučiv je o § 153 tr. ř. a oni pak vypovídali. Hledíc k tomu, že trestným skutkem v úvahu přicházejícím bylo zpití děvčete nedosáhnuvšího ještě 16 let ve společnosti více mužů a případně pak tělesné jeho zneužití, při čemž nezáleží na tom, zda jedná se o trestný čin podle § 127 tr. zák., § 20 zák. čís. 241/1922 sb. z. a n. či § 516 tr. zák., o předsevzetí soulože či o jiné smilné zneužití a svedení tohoto děvčete, proti komu bylo na základě trestního oznámení soudem zavedeno trestní řízení a kterým § trestný skutek původně byl označen, jeví se býti podezřelým z účasti na skutku každý, kdo jakkoliv spolupůsobil na opíjení Vojtěšky O-ové, znaje konečný účel toho nebo právě k tomu cíli. Uvedla-li proto svědkyně O-ová dne 30. května 1930, že byla po předcházejícím výletě autem a popíjení vína v chambru s J-ou, H-em, Š-em a W-em, že J. a H. jí přímo lili další dvě osminky vína do krku; že zhaslo světlo a H. za přítomnosti J-y potmě pokoušel se jí stáhnouti kalhoty a chytнути ji za přirození, pak svědci František J. a Josef H. poté téhož dne o věci vyslýchání vypovídali ve skutečnosti jako obvinění, pokud měli činiti údaje o vlastním svém chování se k Vojtěšce O-ové. Privil-li proto svědek František J., že si nepamatuje, zda O-ová tehdy ještě něco pila, pokud se týče zda jí sám dával něco k pití, stejně svědek H., že on O-ové vůbec víno nedával a že není pravda, že jí stahoval reformky a ohmatával na přirození, že je to výmysl, nemá tato část jejich výpovědi objektivně povahu svědeckví ve smyslu §§ 197, 199 a) tr. zák., jeví se býti pouhým zodpovídáním se osob se provinivších. Ale též svědeckví J-ovo, jímž popřel vědomí o tom, že se H. dopouštěl v chambru nějakých nemravných činů na O-ové, ač se týká osoby jiné, přece mohlo by vnitřně souviseti s případným proviněním tohoto svědka, pakliže úmysl J-ův již při nalévání vína do O-ové nesl se k tomu, by zpitého děvčete bylo kýmkoliv pak ze společnosti tělesně zneužito. To je základní hledisko, z něhož dlužno vycházeti při posouzení výtek zmateční stížnosti a případně právní vadnosti napadeného rozsudku.

Zmateční stížnost obžalovaného Josefa H-e uplatňujíc důvod zmatečnosti podle § 281 čís. 4, 5, 9 a) tr. ř. vytýká především, že domnělé svědeckví stěžovatelovo nemá povahu svědeckví ve smyslu § 199 a) tr. zák. Bylo již právě vysloveno, že skutečně je tomu tak. Nemají-li údaje Josefa H-e učiněné před vyšetřujícím soudcem dne 30. května 1930 formou svědeckví již objektivně povahu svědeckví, jsouce podle stavu spisů pouze zodpovídáním se provinilého, a zjišťuje-li rozsudek sám u tohoto pachatele, že měl při svém svědeckém výslechu pocit obviněnosti, pak

dlužno přiznati, že uplatňovaná výtká hmotněprávní je odůvodněná. Zjištění v rozsudku obsažené, že subjektivní pocit obviněnosti u H-e musel býti docela slabý vzhledem na to, z čeho byl obviňován Š., nemůže míti vůbec významu pro právní posouzení tohoto případu, když takto rozsudek vyslovuje své zjištění, že H. cítil se obviněným při výslechu. Právně vadný je názor nalézacího soudu, že musí býti rozlišováno mezi závažností trestného činu Š-ova (§ 127 tr. zák.), o němž bylo vedeno trestní řízení, a mezi vlastním proviněním osoby slyšené jako svědek (§ 516 tr. zák.), a že H. věda, že v ranním kousku Š-ově nemá žádného účastenství, byl povinen klidně na sebe povědět jako svědek vše, co sám tropil s O-ovou, a že neučiniv tak, ač byl poučen podle § 153 tr. ř. a přece vypovídal, jest trestně zodpovědný za toto křivé svoje svědectví. Pro otázku, zda výpověď osoby slyšené před soudem formelně za svědka, má povahu svědectví podle § 199 a) tr. zák., není přece rozhodné, zda svědek je sám podezřelý z trestného skutku těžšího, či jen méně závažného; nelze přece požadovati od osoby po případě trestně se provinivší, by svědčíc vnitřně správně rozlišovala právní hodnoty jejím svědectvím dotčené a zájmy jednak svoje vlastní, jednak ostatních osob účastněných na řízení a podle toho se rozhodovala, zda pravdu vypoví či zamlčí. Vypovídal-li H. jako osoba podezřelá z trestného skutku a byl-li si vědom této své obviněnosti, byť i jen slabě, jak praví rozsudek, pak toto jeho »svědectví« nestojí vůbec pod sankcí § 197, 199 a) tr. zák.

Zmateční stížnost obžalovaného Františka J-y bylo zamítnouti jednak jako neodůvodněnou, jednak jako neprovedenou po zákonu. Přes to však s hlediska podstaty zločinu podvodu křivým svědectvím, jak byla již naznačena, nutno zrušiti rozsudek též v části týkající se obžalovaného J-y jako zmatečný na základě předpisu § 290 tr. ř. Rozsudek zjišťuje, že J. neměl příčiny, cítiti se »tak tuze obviněným« po otázkách mu v příčině činnosti H-e kladených. Tím ovšem zároveň zjišťuje, že přece měl příčinu se cítiti obviněným a zda tomu tak bylo měrou více nebo méně intensivní, je pro posouzení věcné kvality jeho výpovědi naprosto lhostejno, jak již ohledně Josefa H-e zdůrazněno. Z rozsudkových zjištění však vysvítá dále, že Vojtěška O-ová před výslechem J-y prohlásila jako svědkyně, že byla po předcházejícím výletě autem a popíjení vína na různých místech, v chambru se stěžovatelem, H-em, Š-em a W-em, že J. a H. jí nalévali společně víno do krku, že najednou zhaslo světlo, a že H. za přítomnosti J-y se dopouštěl nemravností mu za vinu dávaných na O-ové. Veškeré tyto okolnosti ve své souvislosti nasvědčují tomu, že nutno události v oné noci považovati za nedělitelný celek a, že tedy obžalovaný František J. ve skutečnosti vypovídal jako obviněný i, pokud byl slyšen o zmíněných nemravných činech spoluobžalovaného H-e na O-ové, kdyžtž předmětem šetření byla jeho účast ať přímá, ať ve formě pomoci na činu spáchaném v oné noci na děvčeti nedosáhnuvším ještě 16 let, a byla proto jeho výpověď nejen o vlastní jeho činnosti, nýbrž i o činnosti H-ově, souvisící podle zjištění rozsudkových úzce a nedělitelně s jeho vlastním jednáním, věcně zodpovídáním se osoby podezřelé. Úvodem byl již zdůrazněn v tomto směru dů-

ležitý údaj vyšetřujícího soudce, že měl proti obžalovanému Františku J-ovi podezření, že byl na věci více účasten, než svědek. Byl-li obžalovaný J. přes to slyšen jako svědek a byl-li si, jak ze zjištění nalézacího soudu podle toho, co uvedeno, najevo vychází, též vědom této své obviněnosti, pak ovšem ani jeho svědectví nestojí pod sankcí § 199 a) tr. zák.

Čís. 4896.

Byl-li kdo přistižen při zakázaném rozšiřování tiskopisů, lze prohlásiti za propadlé ve smyslu § 23 posl. věta tisk. zák. nejen tiskopisy v jeho ruce zachycené, nýbrž i tiskopisy téhož druhu, jež byly zřejmě určeny k zakázanému rozšiřování a byly v držení pachatelově kdekoli nalezeny z příčiny zakročení pro zakázané rozšiřování.

(Rozh. ze dne 9. ledna 1934, Zm I 538/33.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zamítl po ústním líčení zmateční stížnost obžalovaných do rozsudku krajského soudu trestního v Praze ze dne 26. dubna 1933, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými přečinem podle § 8 tr. zák. a § 24 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863, jakož i přestupkem podle § 23 téhož zákona, označenou jako odvolání, pokud čelila proti výroku, jímž byly zabavené pornografické tiskopisy prohlášeny podle § 23 zákona ze dne 17. prosince 1862, čís. 6 ř. zák. z roku 1863 za propadlé.

Z d ů v o d ů:

Proti výroku o propadnutí zabavených tiskopisů podle § 23 tisk. zák. čís. 6/1863 uplatňuje zmateční stížnost jasným odkazem důvod zmatečnosti čís. 5 § 281 tr. ř. výtkou, že v rozsudku nejsou blíže označeny věci, jež se prohlašují za propadlé, že tedy rozsudek je v tomto ohledu nejasný, a podle § 281 čís. 11 tr. ř. námitkou, že podmínkou propadnutí podle § 23 zák. o tisku čís. 6/1863 je, by tiskopisy byly postiženy při rozšiřování, že tedy v souzeném případě soud vykročil ze své moci trestní, ježto tiskopisy byly zabaveny v bytě a v kanceláři obžalovaných. Stížnost není důvodná. Z rozsudku, z rozsudečné věty v souvislosti s důvody, plyne jasně, že podle § 23 zák. o tisku byly prohlášeny za propadlé zabavené tiskopisy pornografické. Tento výrok není v odporu s ustanovením § 23 posl. věta zák. o tisku čís. 6/1863. Z obratu »postižené při zakázaném rozšiřování« nelze vyčísti, že by tiskopisy musely býti právě zachyceny v ruce pachatele, když je zakázaným způsobem rozšiřoval, stačí spíše, když z příčiny zakročení proti pachateli pro zakázané rozšiřování tiskopisů nalezeny byly v jeho držení kdekoliv tiskopisy stejného druhu jako rozšiřované, jež byly zřejmě rovněž určeny k zakázanému rozšiřování. Zjistil-li tedy nalézací soud, že obžalovaní s takovými tiskopisy chodili i po domech a takto je nabízeli a předpokládá-li soud, jak se to zřetelně podává ze zjištění, že obžalovaní